

— Սույն ժամանակներս իմ հայրը, 26 հազար զորույ հաս-
քերով՝ օգնեւր են կարօտուրյը :
— Սոյը կաթսաղիկոս Ամին : Տ
Մ կըրտիլ սորազանն որ Ատանա կը
զանուէր ժամանակէ մը հետե
Հալէկո գնացեր է՝ տեղական ինչ
ինչ գործոց կարգադրութեան հա-
մար :
— Անցեալ կիւրակէ , Բերայը
Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ
Հոգեգալստեան տօնի առթիւ
հանդիսաւոր Պատարագ մատուց-
իւր : Տ. Բարթոլոմէոս Արքազան
տօնին պատշաճ քարոզ խօսեցաւ
Է ապա բարեմաղթութիւնները ը-
րաւ Օգոստ. Սուլլմանի համար
— Մոյսսորաղքիս մէջ հրա-
տարակուսող Իւրաքին անուն Հայ
թերթին՝ լրագրական վերատես-
չութեան հրամանաւ գաղաքեցաւ
ամսոյս Տիկն :

— Պալլըքսիրի Առաջնորդ Գեր. Տ. Յովսէփի վարդապետ Ս. Վաղ-
եան որ քանի մ'օրէ հետէ մայ-
րաքաղաքս կը գտնուէր, թեմո-
րէից կրօնական ու կրթական
պիտոյից համար, — այսօր կուղե-
ւորի ի Պանտրմա :

— Հիւանդանոցի եկեղեցւոյ
անօթներն ու սպասներն գոյցող
չորս անձանց երեքը բռնուեր են :

— Բժշկական յանձնաժողովը
անդամներն տարթոր Օրմանեան
կոմիտաս էֆէնտի՝ երեքշաբթի
ղալին հիւանդանոցէն մասնա-
գէտ բժշկ Մանգէրի հետ հի-
ւանդանոց երթալով՝ այցելելու են
արական ու իգական յիմարանոց-
ներն, նոյն օրը որոշուեր է որ
տղթոր Մանգէրի այսուհետեւ եր-
կուշաբթի և հինգշաբթի օրերը
կէս օրէ յառաջ հիւանդանոց այ-
ցելէ, և տղթոր Պալեան Ղազա-
րոս էֆէնտի՝ ներքին բժշկի օգ-
նական մնալով հանդերձ՝ տղ-
թոր Մանգէրի ալ օգնական լինի
այսուհետեւ :

ՍՍՆՈՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐՋԱՐԱՆ
Յ Ա Յ Տ Ա Գ Ի Ր

1894-95 ուսումնական տարւան

ՎԱՐՋԱՐԱՆՍՍ որ իւր ծրագրով
կը համապատասխանէ Գերմանացւոյ
Միջնակարգ վարժարաններուն, ունի
եօթնամեայ չըջան, այն է մէկ նախա-
պատրաստական և վեց վարժարանա-
կան դասարաններ, իւրաքանչիւրը՝ մէկ
տնային ընկալքով :

Ուսմանց աւարդայեցիներն են .

1. Կոստ, 2. Հայրէն աշխարհա-
բար և Գրաբար, 3. Տաճկերէն, 4.
Գաղղիերէն, 5. Գերմաներէն, 6.
Անգլիերէն (կամուր), 7. Պատմու-
թիւն, 8. Աշխարհագրութիւն, 9.
Բնական Գիտութիւնք (Բնագիտու-
թիւն, Տարրաբանութիւն և Բնորոշ-
նութիւն), 10. Ուսողական Գիտու-
թիւնք (Պատմագիտութիւն, Տաւարակա-
լութիւն, Գրադպրութիւն և Երկրագիտու-
թիւն), 11. Գեղարդութիւն, 12.
Գծադրութիւն, 13. Երգ, 14. Դաշ-
նակ և Զուլթակ (կամուր), 15.
Մարմնամարզ, 16. Արհեստներ (կա-
մուր) :

Որովհետեւ Սանտարեան վար-
ժարանը նպատակ ունի ոչ թէ միայն
ընդհանուր կրթութիւն մատակարա-
րել իւր խնամոյ յանձնուած աշա-
կերաններուն, այլ նաեւ ապրուստի ու
բող միջոց տալ փախաղտնեւորու ձեռ-
քը, այդ պատճառաւ յատուկ ուշա-
դրութիւն ընծայուած է արհեստական
բաժնին, ուր առ այժմ կ'աւանդուին
երկաթագործութիւն և հիւսնութիւն
իրենց ձեռքերով :

Աշակերտը կրնայ տունէլ կամուր
աւարդայեցիներէն միայն մէկը, այսինքն՝
կամ Անգլիերէն, կամ Ղազարի, կամ
Զուլթակ, կամ երկաթագործութիւն, և
կամ հիւսնութիւն. իսկ ընտրու-
թիւնը կը կատարէ Տեսչութիւնը՝ ի
նկատի առնելով ծնողաց փախաղտնեւոր
աշակերտին ընդունակութիւնը :

Թոշակաւոր դիւերօթիկ և ցերեկ-
եայ աշակերտներ կընդունուին հե-
տեւեալ պայմաններով :

1. Ընդունուելիք աշակերտը պէտք է
Ա. լինի 11-12 տարեկան, ուշիմ և
աւուղ :

Բ. Առ նուազն ունենայ այս հրմ
տուլթիւնները . — հայերէն վարժ կար-
դալ, ընթերցելի կերպով գրել, Բե-
րականութեան Մասնագր բանիկ գիտ-
նալ, թեքաղութիւն մը առանց ուղ-
ղադրական խոշոր սխալներու գրի առ-
նել և Թուաբանութեան Չորս դոր-
ծողութիւնները վարժ կերպով կատա-
րել :

Գ. Ներկայացնէ ծննդեան ու միւր-
տութեան և պատմաստի ու տուղ
ձուլթեան վկայականներ, ինչպէս նաեւ
« Օսմանիյէ Թէգքէրէսի » :

2. Իւրաքանչիւր Գիւլերօթիկ աշա-
կերտի համար պէտք է վճարուի տու-

րեկան 20 Օսմ. ոսկի, որ կը պարու-
նակէ աշակերտին սնունդի, հագուս-
տի, լուացքի և մաքրութեան, բժշկի
և դէղի, ուսման և դասադրերու
և այլ ուսումնական պիտոյքներու
ծախքերը :

Ծան. — Ակններէ է թէ տարեկան
թոշակի գումարը չի բաւեր ամբողջ-
վին դոցելու աշակերտին բոլոր ծախ-
քերը, այլ այդ պակասը կը լրացուն
հոգեւոյս Հիմնադրին կտակած եկա-
մուսներէն :

3. Իւրաքանչիւր ցերեկեայ աշա-
կերտի համար պէտք է վճարուի տու-
րեկան 7 Օսմ. ոսկի, որ կը պարու-
նակէ միայն ուսման և ցերեկուան
ճաշի ծախքերը :

4. Նորեկ Գիւլերօթիկ աշակերտը
վարժարանական ամբողջ չըլծանին հա-
մար իրբեւ Մուրք կը վճարեն միանը-
ուագ 3 Օսմ. ոսկի, որ կը պարու-
նակէ աշակերտին սկզբնական պի-
տոյքներու ծախքերը :

5. Այն աշակերտները, որոնք կա-
մաւոր աւարդայ մը կուղեն ուսմանի,
պարտաւոր են վճարել Զուլթակի հա-
մար տարեկան 3 Օսմ. ոսկի, իսկ միւս
կամուր աւարդայեցիներն ո'ւ եւ է մէկի
համար տարեկան 5 Օսմ. ոսկի : Կա-
մուր աւարդայի տուրքը կը պարու-
նակէ ուսման, գործիքի, դասագրքի
և արհեստական նիւթերու ծախքերը :

Զուլթակի գինը առանձինն վճա-
րող աշակերտը վարժարանէն կ'ընդու-
ատեն կրնայ հետք տանել գործիքը :

6. Ամառնային արձակուրդի երկու
ամիսներուն մէջ վարժարանի մնացող
աշակերտը պարտին վճարել 1 Օսմ.
ոսկի :

Ծան. — Արձակուրդի ժամանակու-
միջոցին օգտավորութեան և չըլծա-
յութեանց միջոցաւ յատկապէս հոգ կը
տարուի աշակերտաց մարմնական կազ-
դութեան՝ առանց զանց ընելու նոցա
ուսումնական զբաղումները :

7. Ամէն նորեկ աշակերտ վարժա-
րան մտած պահուն պէտք է Տեսչու-
թեան ներկայացնէ իւր թոշակի ըն-
կալքը : Հակառակ պարագային
չընդունուի : Իսկ արդէն վարժարան
գտնուող աշակերտը եթէ մինչեւ ա-
ռաջիկայ (94) Սեպտեմբերի վերջը չըլ-
ծարեն իրենց թոշակները, ևս պիտի
ձամուսնին անկողին :

Թոշակներն ու բոլոր տուրքերը
պէտք է վճարուին կամ ուղարկուին
վարժարանիս Գրանդայետ Մեծ. Թա-
կոր էֆէնտի Համաձեռնին :
8. Իւրաքանչիւր նորեկ աշակերտի
համար պէտք է վարժարանին յանձ-
նուի միանուագ 3 Օսմ. ոսկի : Այս
հետեւի դուրսը մը, որով կը հոգացուի
նորա ճանապարհի ծախքը, երբ ո'ւ եւ
է պատճառաւ արձակուի վարժարա-
նէն : Այս տուրքէն աւելան կրնան լի-
նել այն ծնողքը, որոնք քաղաքի մէջ
պատուաւոր անձ մը իրբեւ փոխանորդ
ցոյց կուտան :

Պահեստի ամբողջ գումարը կամ ա-
նոր մնացորդը ևս կը արուի, երբ ա-
շակերտը ելնէ վարժարանէն :

9. Եթէ աշակերտը տարուան ըն-
թացքին մէջ ո'ւ եւ է պատճառաւ հան-
ուի կամ բացակայ լինի վարժարանէն,
կ'ըսծ վճարումները ևս չեն արուի :

10. Ամառնային արձակուրդին ծը-
նողք կամ խնամակալը՝ եթէ ուղեն
կարող են տուն տանել իրենց զաւակ-
ները, բայց երբեք երկուսէն ծախքն
ու հոգը իրենց վրայ են :

11. Աշակերտաց մուտքը տեղի
կուենեայ սեպտ. 1 էն մինչեւ 15 :

12. Աշակերտ տող ցանկաւոր ծը-
նողք կամ խնամակալը պէտք է կան-
խաւ բանակցին վարժարանի հոգա-
բարձութեան հետ, և նորա հաւա-
նութիւնը առնելէ յետոյ ուղարկեն ի-
րենց աղջկան :

Զրիավարժ աշակերտներ կըն-
դունուին հետեւեալ պայմաններով :

1. Թոշակաւոր աշակերտաց ըն-
դունելութեան համար վերը նշանակ-
ուած 4 թղ, 8 թղ, 10 թղ, 11 թղ,
և 12 թղ պայմանները կը զօրեւ
նաեւ Զրիավարժ աշակերտաց համար :

2. Աշակերտը իրենց ուսման ըն-
թացքը աւարտելէ յետոյ պարտաւոր
են ուսուցչական սրահոն կատարել

իրենց բնակարանին մէջ, կամ վարժա-
րանին վարչութեան կողմանէ ցոյց
տրուած ուրիշ տեղ մը :

3. Ընդունուելիք աշակերտը պէտք
է լինի աղքատ ծնողաց զաւակ և
այդ մասին վկայական ունենայ տեղ-
ւոյն Աղագային Հոգեւոր իշխանութե-
անէն :

Նախադասելի են որք աղջկա :

4. Ընդունուելիք աշակերտաց ընտ-
րութիւնը պիտի կատարուի վարժա-
րանիս Հոգաբարձութեան կողմանէ
առաջիկայ Յուլիս ամսոյ վերջեր : Փա-
կաքողք մինչեւ՝ այն առնել պէտք է
որ իրենց խնդիրը գրաւոր կերպով
ներկայացնեն Հոգաբարձութեան :

Բացարձակապէս պիտի մերժուին
այն աղջկա, որ առանց կանխու Հո-
գաբարձութեան արտօնութիւնն ստա-
ցած լինելու, ո'ւ եւ է տեղէ իրբեւ
աշակերտ կը զրկուին վարժարան :
Ծան. — Այս տարի միայն 4 նոր
աշակերտներ պիտի ընդունուին, ձը-
րկավարժներու համար սահմանուած
30 թիւը լրացնելու համար :

5. Ծնողք կամ խնամակալը պար-
տաւոր են հոգալ աշակերտին ճանա-
պարհածախքը մինչեւ վարժարան :
ՏԵՍԶ. ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ
ՎԱՐՋԱՐԱՆ

Կարին. 19 մայիս 1894

Հոգաբարձութեան հասցէն է
Հոգաբարձութիւն Սանասարեան
վարժարանի

Կարին

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէքլէմպուրկի մեծ գերսին
եղբայր Յրէմէրիք Ալպեր իշխանն

որ անական ուղեւորութեան մայ-
րաքաղաքս եկած է քանի մ'օրէ
հետէ, երէկ՝ ուրբաթու աղօթից
հանդէսէն ետքը, մայրաքաղաքիս
գերմանական գերապանին առաջ-
նորդութեամբ, Օգոստ. Սուլթա-
նին հետ-տեսակցելու պատիւ ու-
նեցաւ :

— Սերպիոյ Աղբըսանդր ար-
քայն առաջիկայ չորեքշաբթի մայ-
րաքաղաքս կը հասնի, 15 ի չափ
բարձրաստիճան ղինուորականաց
ու պալատականաց հետ :

— Գարատալի գործակատար
Պ. Պաքիլի ընդ օրիորդ Լիամէյի
ամուսնութեան հանդէսն կատար-
ուեցաւ՝ անցեալ կիրակէ Պէօ-
լի քաղաքի ուսանական գերապանա-
տան մատարան մէջ : Յունաց Ս.
Պատրիարքն կատարեց Պապի
խորհուրդն, Կնքահայր եղաւ ուս-
անական գերապան Պ. Նէլիտօֆ, և
Պապի խորհրդէն ետքը հրաւիր-
եալներն մեծաբեց գերապանատան
գահճին մէջ :

— Լիլիւրի բնիկներէն Հայ Հո-
ռոմ ճընկըն օղլու Լամպիկ աղա,
որ բազում ժամանակէ հետէ ի
Կ. Պոլիս կը գտնուէր և յանձ-
նակատար ու սեղանաւոր էր, Գա-
տը գիւղի մէջ յանկարծամահ ե-
ղաւ 50 տարեկան, և մարմինն
յատուկ շոգենաւով Սամսոթիս
հանուելով՝ յոյն եկեղեցականաց
միջոցաւ թաղուեցաւ Պալլըքի
գերեղմանատան մէջ :

— Ժամանակէ մը հետէ մայ-
րաքաղաքս բացակայ աւստրիա-
կան գերապան Պ. Գալիս՝ առաջի-
կայ երեքշաբթի կը վերադառնայ :

— Թարիք Թուրք լրագիրն
ձեռքէ 10 փարայի վաճառել ըս-
կըսաւ՝ փոխանակ 20 ի :

— Ի Ղալաթիս բաղամածանօթ
գերեղմործ Լէֆաքի՝ հինգշաբթի
յանկարծամահ եղաւ :

— Պետական խորհրդոյ նախ-
նական գաղտնարանն ստուգելով
որ Սէլանիկի նամակատան անօրէն

ձայնի էֆէնտի Կ. Պոլիս Գալաթի-
եան Պետրոս էֆէնտիի զրկուելու
համար Մանասթըրի նամակատան
յանձնուած 9000 զրդի ծրարէն 54
օսմանեան և 2 դաղղիական ոսկի
խորած է, — վճեց որ ձայնի է-
ֆէնտի մէկ տարի բանտարկուի,
խորած գրամն վճարէ տոկոսիւք,
ինչպէս նաեւ դատական բոլոր ծախ-
քերն և նոյն գումարին մէկ չոր-
րորդ մասին չափ տուգանք :

— Բաւական վայելուչ հագ-
ուած յոյն մը, Կ. Պոլիս Կէտիկ-
փաշայի կողմն տան մը դուռը
բաղկելով, անօթի ըլլալն ծանու-
ցել, սակաւ մի հաց կամ գրամ
խնդրել, և երբ սպասուէին հաց
բերել գնացել է, կեղծ մուրա-
ցիկն գրան ետեւի հովանոցներն,
կոշիկներն, և այլն, ժողովել փա-
խել է :

— Յոյն մը՝ որ չարաչար գի-
նովցած է եղել, Ղալաթիս սըր-
ճարանի մը բակին մէջ ինկել,
բերնէն ու քթէն արուհի հասեր,
և խեղճն չկրնայով ելնել՝ քիչ
ետքը մեռել է :

— Թիբիլիսի հանդերձից վաճա-
ռատան գործակալներէն Լէնի-
տաս Խոմաւաթիս երեքշաբթի ի
Բեալդուլտանէ ընկողնով սպան-
ներ է ինքզինքն, իր կարծու թէ՛
անդարմանելի հիւանդութեան մը
ենթակայ լինելուն համար յու-
սահատել և անձնասպանութիւն
որոշել է : Մարմինը Շիշլիի յու-
նական գերեղմանատան մէջ թաղ-
ուեցաւ :

— Սերաստիպէ անհետացել
է քոլէրան, և պահպանութեան
չըլանակը ջնջուել են :

— Եաֆայի ուսանական փոխ-
հիւպատոս կարգեցաւ յընդօր-
ուս հիւպատոսարանի թարգմա-
ն և քարտուղար Պ. Սթինէպուլա-
րօ :

— Գալաթի մէջ պանդուխ մը
փլել, և 5-6 հոգի փրատակաց
ներքեւ մնալով թեթեւ վիրաւոր-
ուել են :

— Գալաթի մեծ իսկիւլի գա-
ւառակի մէջ երեւան եղած քոլէ-
րայի պատճառաւ կարօտեցող՝ գը-
րամ և արմուկ կը տրուի կայ-
սերական հրամանաւ :

— Մշտ Սուլթա գիւղի մէջ
հեղեղներէն 20 տուն փլել, և
տեղական կառավարութիւնն վը-
րաններ զրկել է :

— Պրուսայի վաճառականնե-
րէն Խալիլըստէ Մէհմետ Շէֆիք
պէյ՝ Ահու-Տալլի կողմին առաջ-
նի շոգեշաբթ գործարան մը հաս-
տատուել, և նոյն լեռան փայտերն
նոր եղանակաւ պատրաստել սկը-
սել է :

— Լսիկիէհիլի թղթակցու-
թեան քարտուղար Հասիպ էֆէն-
տի ամսոյս 1 ին սպանուած լինե-
լով՝ քննութիւն բացուել հաս-
տատուել է որ գիւլերի ժամը 3 ին
ատեններն 2 իֆթիլերցի Էօմէրի
հետ գէպի Եֆէնիլի կամուրջն
երթալու առնել, Էօմէր մեծ քա-
րով մը զհասիպ գիւլէն վիրաւորել
սպանուել է : 2 երբաւալուեր է
Էօմէր :

— Ինէպուլուի բնիկներէն Դէօ-
լէօղլու Ահմէտ՝ որ երկու տարի
յառաջ բռնի ծախմա անուի այ-
րի կնոջ տունը մտնելով, զանի
գանակած, և նորա վիժման ու
մահուան պատճառ եղած լինե-
լով՝ ի Գալաթիսի բանտարկ-
ուած, բայց յաջողած էր փախչիլ,

այս օրերս բռնուել է Կ. Պոլսոյ
մէջ :

— Կրեաէի զօրաց համար Կ.
Պոլսէ զրկուած ցորենին վերակա-
ցու Միլադիմ Ահմէտ էֆէնտի՝
18026 օխայ ցորեն խորելով 4000
զրուշի գործարանապետ Անտրէա
Նօսթրաքիի վաճառելուն համար,
— ըստ 16 թղ. յօդուածի ղինու-
որական պատժական կանոնի՝ ղին-
ուորական կարգէ զրկման, եւ-
ամենայ բանտարկութեան, և յիշ-
եալ գումարին վճարման դատա-
պարտեցաւ :

— Այսօրի նահանգի Գոր-
գայը գիւղի մէջ չորս սպառա-
ղինեալ անձինք հաճի Խալիլի
գետեր տունը մտնելով՝ 500 լի-
րայի չափ գրամ գոյցեր փախել
են : Բայց խուզարկութեանց չը-
նորհիւ բռնուել են աւաղակաց
երկուքն, որոց մին՝ յիշեալին փե-
սայն հաճի Շէֆիքէթ, և միւսն՝
Մօլլա Մէհմետ է եղել :

— Սուրիոյ նահանգի Վատի
իւլ Ահմէտ գիւղաքաղաքի բնիկ
Հասիպ՝ որ 18 տարեկանէ հետէ
ճամբ մէջ բանտարկեալ էր ըս-
պանութեան մը պատճառաւ,
ներման արժանացաւ ծերութեանն
համար :

— Ատանայի բնակիչներէն 8
մահմետականք, 3 քրիստոնէսք,
ուղա մը, ոչխար մը և քանի մը
չունք խածատուեր են կատղած
չունէ մը : Սատկեցուցել են կատ-
ղած չունն ու խածատեալ անա-
սուններն, և Կ. Պոլիս զրկուել
են խածատեալ մարդիկն :

— Վանայ նահանգի մէջ Գուրդ-
ցեղերէ կաղմեալ Համիտիյէ հե-
ծեղազօրաց ընդամենն՝ 18 գունդ
եղած են :

— Գոնեայի թղթատարն՝ որ
անցեալ հինգշաբթի մայրաքաղա-
քէս ելել էր, սովորական ժամա-
նակէն 5-6 ժամ ետքը Գոնեա
հասեր է հետեւեալ պատճա-
ռաւ : Երբ Լատիկի կողմերն (Գոնե-
եայէ 13 ժամ հեռի) ժամանել
է թղթատարն, հռչակաւոր ա-
ւաղակապետ Զուլլու-օղլու և
ընկերն չէրքէս Զէքէրիա իւրեանց
գարանէն խոյանալով թղթատա-
րութեան կառքին վերայ, և Զէքէ-
րիա բանալով գրամի պայուսակ-
ներն՝ սկսել է գրամներն ընուլ
իւր պարկերուն մէջ : Երբ ժամ
կառքին մէջ գտնուող Սէր-գոմի-
սէր Կարահիմ պէյ՝ դաշոյնն ու
ուրիշ զէնքերն կառքին մէջ թող-
լով՝ միայն ընկողնով երբ գէպ
ի Զուլլու-օղլու կը գիւլէ եղել,
նա իսկոյն Կարահիմ պէյի վրայ
յարձակել, ժամացոյցն առել և
խտրաղանով գանակած է : Բայց
Կարահիմ պէյ յաջողել է զար-
նել սպանել ղնա, ինչպէս նաեւ
գըլէքէրիա, և երկուքն ալ գը-
լուիններն Գոնեա տարել է : Սպան-
եալ աւաղակաց վրայէն 8000 զրդի
չափ գրամ գտնուել է :

— Զմիկածագ գաւառակի Բէ-
րմիլի գիւղը իմամդատէ Պէրիտ
էֆէնտիի տան մէջ հաց եփելու
ատեն, յանկարծ սենեկին ձե-
ղունը փլել, կանանց երկուքը
վրատակաց ներքեւ մեռել, մէկը
չարաչար վիրաւորուել և միւս
երկուքն ողջամբ աղատել են :

— Պաւստանեան, Ասիւնեան, Պաւսոն
և Պաւգեի
Միլիարանի աստիճան (փա-
շայութիւն) Պիլանի կառավարիչ

